

Araştırma

Gönderim Tarihi: 17.07.2019

Kabul Tarihi: 04.09.2019

Türkçe Konuşan Hızlı Bozuk Konuşması Olan Yetişkinlerin Akıcısızlık Özelliklerinin ve

Yaşam Kalitelerinin İncelenmesi: Ön Çalışma

M. Emrah Cangı¹, Sevede Burcu Özel²,

Özet

Giriş: Hızlı-bozuk konuşma, hızlı ve/veya düzensiz olarak algılanan bir konuşmaya eşlik etmesi beklenen bazı belirtilerle tanımlanmaktadır. Bu ek belirtilerde hangilerinin öne çıktığı konusunda literatürde farklılaşan bulgular olduğu görülmektedir. Bunda pek çok nedenin yanı sıra yapılan çalışmaların farklı dillerde yapılmasının da etkisi olabilir. Bu yüzden dile özgü araştırmalar önem arz etmektedir. Bu araştırmanın amacı Türkçe konuşan, hızlı-bozuk konuşması olan yetişkin bireylerin akıcısızlık özelliklerini ve yaşam kalitelerini incelemektir. **Yöntem:** Betimsel tarama ve ilişkisel tarama modeli kullanılan çalışmaya 23-39 yaş arası 10 yetişkin birey dahil edilmiştir. Katılımcılardan spontane konuşma ve okuma örnekleri alınmıştır. Ayrıca pragmatik, motor-konuşma, dil-biliş ve motor koordinasyon-yazma sorunları olmak üzere dört boyutu içeren bir envanter olan Hızlı-Bozuk Konuşma Yordama Envanteri kullanılmıştır. Envanteri uzmanlar ve katılımcılar puanlamışlardır. Ayrıca yaşam kalitesi ve memnuniyeti ölçmek amacıyla araştırmacılar tarafından geliştirilen bir anket kullanılmıştır. Spontane konuşma ve okuma sırasında görülen akıcısızlık sıklıkları arasında korelasyon analizi yapılmıştır. Uzman değerlendirmesi ve katılımcı öz-değerlendirmesi arasındaki ilişkileri analiz etmek için Spearman, Pearson ve Kendall's tau-b testleri kullanılmıştır. **Bulgular ve Tartışma:** Spontane konuşma örneklerinde sırasıyla en sık uygun olmayan duraklama, doldurucu ifade ve tamamlanmamış sözcük olduğu görülmüştür. Okumada ise sırasıyla uygun olmayan duraklama, sözcük tekrarı ve revizyon yer almaktadır. Kekemelik benzeri olmayan akıcısızlıklar kekemelik benzeri akıcısızlıklardan yaklaşık 10 kat sık gerçekleşmiştir. Öne çıkan bu akıcısızlık tipleri büyük ölçüde literatürle uyumludur. Katılımcıların çok heceli sözcüklerde ses ya da hece düşmesi ve binişmesi işlemini literatürde bildirilenden daha sık sergiledikleri görülmüştür. Bu durum Türkçenin sondan eklemeli morfolojik yapısıyla açıklanabilir. Hızlı-Bozuk Konuşma Yordama Envanteri puanları bakımından uzman ve katılımcı değerlendirmeleri arasında anlamlı ilişki bulunmasa da katılımcılar kendilerini uzmanlara

¹ Dr. Öğretim Üyesi, Üsküdar Üniversitesi, Dil ve Konuşma Terapisi Bölümü, mehmetemrah.cangi@uskudar.edu.tr

² Dil ve Konuşma Terapisti, Üsküdar Üniversitesi, Dil ve Konuşma Terapisi Bölümü, Yüksek Lisans Öğrencisi, sevdeburcu123@gmail.com

göre daha olumlu puanlamışlardır. Ayrıca katılımcılar yaşam kaliteleri ile ilişkin de olumlu yanıtlar vermişlerdir. Bu durum bozukluğa ilişkin farkındalığın sınırlı olmasıyla açıklanabilir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe, hızlı-bozuk konuşma, akıcısızlık tipi, hecelerin binişmesi, yaşam kalitesi

A Preliminary Study Of Disfluency Characteristics and Quality Of Life Aspects Of Turkish-Speaking Adults Who Clutter

Summary

Introduction: Cluttering is briefly defined by speech that is perceived as fast and/or irregular. Examination of cluttering literature reveals that the main features of the symptoms of the rapid and/or irregular speech are quite clear, whereas accompanying symptoms are not. This might be the result of the presence of possible subtypes in cluttering, the use of different research procedures, working with small groups, as well as having these studies in different languages. Therefore, descriptive studies specific to language are essential. In the literature, predominantly the fluency characteristics of English-speaking individuals were examined. It was deemed important to examine the disfluency characteristics of individuals who speak an agglutinative language such as Turkish. **Purpose:** The aim of this study was to investigate the disfluency characteristics of Turkish-speaking adults who have cluttering. Accordingly, the first of the sub-objectives is to determine the distribution of disfluency a) stuttering-like, b) non-stuttering-like disfluency types in spontaneous speech and reading. The telescoping behaviors were also examined in detail under the scope of disfluency. Another aim of the study was to investigate the relationship between total disfluencies in spontaneous speech and total disfluency in reading. One other purpose was to examine the relationship between expert assessment and participants' self-assessments based on Predictive Cluttering Inventory-PCI scores. The final aim of the study was to examine the quality of life, participation and satisfaction of the participants related to cluttering. **Method:** This study used descriptive survey and correlational survey models to determine the disfluency characteristics of adults who clutter. Based on the criteria suggested in the literature, two women (20%) and eight men (80%), 10 adults in total 23 to 39 years of age ($X = 29.9$, $SD = 5.82$), whose native language is Turkish and diagnosed with cluttering by a Speech and Language Therapist were included in this study. Spontaneous speech and reading samples were taken from the participants. Predictive Cluttering Inventory-PCI, which evaluates cluttering in four dimensions as pragmatic, motor-speech, language-cognition, and motor coordination-writing problems, was used. Both experts and participants answered this inventory. Also, the Cluttering Quality of Life and Satisfaction Questionnaire

developed by the researchers was used to measure their thoughts, attitudes, and participation about fast-impaired speech. Disfluencies in speech and reading samples were classified according to the literature, and descriptive statistics were calculated. SPSS 21 package program was used to analyze the data. The relationship between the two variables was analyzed by correlation analysis between the total values of spontaneous speech fluency and reading fluency. Spearman, Pearson, and Kendall's tau-b tests were used to analyze the relationship between expert assessment and participant self-assessment. **Results and Discussion:** In spontaneous speech samples, it was observed that the most frequent disfluencies were abnormal pauses, interjections, and unfinished sentence. The reading samples included abnormal pauses, word repetition, and revisions, in that order. Types of disfluency that occurred during reading did not include sound repetitions and unfinished words. The nonstuttering-like disfluencies were about ten times that of stuttering-like disfluencies. These results are, to a large extent, compatible with the literature. The heterogeneous nature of cluttering may explain the higher stuttering-like disfluencies in some participants. Although the percentages vary from one person to another, telescoping behavior was seen in all participants. The rate of exhibiting this behavior varies between 1% and 17% ($X = 5.8$, $SD = 5.42$). This result can be explained by the agglutinating morphological structure of Turkish. Although there was no statistical significance between the self-assessment and expert inventory ratings, the participants considered themselves to be more positive when they evaluated their cluttering characteristics compared to the assessments of Speech and Language Therapists. This finding may be related to lack of self-awareness, which is often associated with cluttering. When the quality of life and satisfaction of the participants related to cluttering are examined, it is seen that the responses are generally positive. In other words, participants reported that they did not hide their cluttering to a great extent. However, 60% of the respondents answered item 6 which is "When I first meet people, I make a special effort not to be noticed that I speak fast-impaired" by "I agree a bit" or "I fully agree."

Keywords: Turkish, cluttering, disfluency type, telescoping, life quality

Giriş

Konuşmanın Akıcısızlıkları

Konuşmanın akıcılığı çabanın olmaması ve devam eden konuşmada akışı bozacak herhangi bir olayın olmaması şeklinde tanımlanabilir. Konuşmadaki akıcısızlıklar ise, genel olarak bakıldığında, ses, hece ya da sözcükler arası geçişlerin anlık olarak kesintiye uğramasıdır. Böylece mesajın akışı sekteye uğramaktadır (Zebrowski ve Kelly, 2002; Guitar, 2014).

Akıcısızlıkların Sınıflandırılması

Akıcısızlıklar yaygın olarak a) kekemelik benzeri olan ve b) kekemelik benzeri olmayan akıcısızlıklar şeklinde sınıflanmaktadır. Bu kategorilerin alt bileşenlerine ilişkin bir ihtilaf olsa da yaygın olarak kekemelik benzeri akıcısızlıklara a) bloklar, b) uzatmalar ve c) ses ve hece tekrarları dahil edilmektedir. Kekemelik benzeri olmayan akıcısızlıklarda ise a) çoklu fonem tekrarı, sözcüğün bir kısmının tekrarı ya da sözcüğün tamamının tekrarı, b) doldurucu ifadeler ve c) revizyonlar yer almaktadır. Normal tekrarlar ile kekemelik benzeri tekrarlar arasındaki temel fark eşlik eden bir gerilimin ve çabanın olup olmamasıdır (Guitar, 2014; Coppens-Hofman ve ark., 2013).

Yukarıda açıklanan sınıflamayla yakından ilişkili diğer sınıflama, akıcısızlıkların kökeniyle ilişkilidir. Akıcısızlıklar dilsel veya motor düzeyde ya da bunların birleşiminden ortaya çıkabilir (Ward, 2006). Motor düzeydeki akıcısızlıklara kekemeliği olan bir bireyin “Ben va- va- va- va- vanilyalı dondurmayı severim.” şeklinde bir akıcısızlık sergilemesi örnek olarak verilebilir. Burada birey ne diyeceğini bilmektedir. Ancak söylemek istenen sözcüğe ilişkin ses ya da hecelerin motor sıralanmasında bir aksama meydana gelmektedir (Myers, Bakker, St. Louis, ve Raphael, 2012). Dilsel düzeydeki akıcısızlıkta ise birey “Ben vani-, yok aslın-aslında, ben çilekli dondurma severim.” şeklinde bir üretim yapabilir. Bu örnekteki

revizyonlar ve doldurucu ifadeler tipik bir konuşmacının akıcısızlık tiplerine ilişkin örneklerdir (Myers ve ark., 2012).

Hızlı-Bozuk Konuşma

Guitar (2014) akıcılık bozukluklarını gelişimsel kekemelik, hızlı-bozuk konuşma (cluttering), nörojenik kekemelik ve psikojenik kekemelik olmak üzere dört alt başlıkta sınıflamaktadır. Hızlı-bozuk konuşma hızlı ve/veya düzensiz olarak algılanan bir konuşma ile tanımlanmaktadır. Mevcut tabloya beklenenden fazla a) normal akıcısızlık, b) özellikle çok heceli sözcüklerde ortaya çıkan ses ya da hecelerin düşmesi ya da binişmesi gibi işlemler (telescoping) ve c) anormal duraklamalar, hece vurguları veya ritimler belirtilerinden bir ya da daha fazlasının dahil olması beklenmektedir (Myers ve ark., 2012). Van Zaalen (2009) ise bozukluğu nedensel olarak tanımlamaktadır. Yazara göre bu bozukluk bireyin dilsel ve motor talepler için konuşma hızını yönetme becerisiyle ilgili bir bozukluktur. Bozukluğun kökeninde bazal ganglia ve medial prefrontal kortekste anormal fonksiyonların yattığı ve bu yüzden hız inhibisyonu ve regülasyonunda eksikliklerin ortaya çıktığı belirtilmektedir (Ward, Connally, Pliatsikas, Bretherton-Furness ve Watkins, 2015; van Zaalen ve Reichel, 2015).

Hızlı-Bozuk Konuşmada Görülen Akıcısızlık Özellikleri

Kısa tanım ya da tanının ötesinde hızlı-bozuk konuşmaya daha detaylı bakıldığında, temel nitelik olan hızlı ve/veya düzensiz artikülasyon hızına eşlik eden pek çok belirti vardır. Uygun olmayan prozodi ve aşırı veya uygun olmayan koartikülasyonlar görülür. Hatalara ilişkin farkındalık düşüktür. Zamanlama sorunuyla birlikte çok heceli sözcüklerde ses ya da hece düşmesi veya binişme işlemi görülür. Sözcük yapısı hatalarına bağlı konuşma anlaşılabilirliğinde azalma söz konusudur. Üretim anlarındaki sözdizimsel taleplere göre artikülasyon hızındaki gerekli ayarlama becerilerindeki eksikliklerden dolayı normal akıcısızlıklar görülmektedir. Yüksek sayıda normal akıcısızlık ve duraklama hataları görülür.

Ayrıca çok sık cümle revizyonları, yarım cümleler ve sözcük ya da sözcük öbeği tekrarları eşlik edebilir (Ward, 2006; Myers ve ark., 2012; van Zaalen ve Reichel, 2015). Literatürde bu nitelikler vurgulansa da araştırma alanında açıklanan bu ek belirtilerden hangilerinin daha önde olduğu konusunda farklı bulgular vardır.

Hızlı-Bozuk Konuşmada Görülen Akıcısızlıklar ile İlgili Araştırmalar

Yurtiçi literatüre bakıldığında Türkçe konuşan ve hızlı-bozuk konuşması olan bireylerin akıcısızlık özelliklerinin incelendiği herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Uluslararası literatürde de bu konuda sınırlı çalışma olduğu belirtilmektedir (St. Louis ve ark., 2012; Bóna, 2016). Ayrıca netleşmemiş pek çok konu vardır. Örneğin Oliveira, Bernardes, Broglio ve Capellini (2010) ve Garnett ve St. Louis (2010) hızlı-bozuk konuşması olan bireylerin tipik konuşan bireylerden daha yüksek oranda akıcısızlıklar sergilediklerini bulmuşlardır. Oysa diğer araştırmalar iki grup arasında fark bulmamışlardır (Bakker, Myers, Raphael ve St. Louis, 2011; Myers ve ark., 2012).

Akıcısızlık tiplerine bakıldığında ise Myers ve Louis (1996) iki hızlı-bozuk konuşması olan bireyin akıcısızlıklarını incelemişlerdir. Araştırmacılar en sık görülen akıcısızlıklar olarak yarım sözcükler, doldurucu ifade kullanımı ve revizyonları bulmuşlardır. Yazarlar elde ettikleri bulgulara dayanarak hızlı-bozuk konuşmanın heterojen bir bozukluk olduğu sonucuna varmışlardır.

Bazı çalışmalarda, hızlı-bozuk konuşması olan bireylerle kekemeliği olan ve/veya akıcı konuşan bireylerin karşılaştırıldığı görülmektedir. Örneğin de Oliveira ve ark. (2010) hızlı-bozuk konuşması olan ve akıcı konuşan, 8.0-40.11 yaş arasındaki 14 katılımcının akıcısızlık özelliklerini incelemişlerdir. Araştırmacılar hızlı-bozuk konuşması olan bireylerin çok daha sık doldurucu ifade, revizyon, yarım sözcük ve sözcük tekrarı kullandığını bulmuşlardır. Benzer şekilde Bóna (2018) yedi hızlı-bozuk konuşması olan ve olmayan, toplam 14 yetişkin katılımcının akıcısızlık özelliklerini karşılaştırmıştır. Yazar iki grup

arasında sözcük tekrarı ve akıcısızlıklara ilişkin süre parametresi ile ilgili farklılıklar bulmuştur. Hızlı-bozuk konuşması olan katılımcılar çok daha sık örtük düzeltme davranışları sergilemişlerdir.

Bazı çalışmalarda ise hızlı-bozuk konuşan ve kekemeliği olan ve/veya akıcı konuşan bireylerin akıcısızlık özellikleri karşılaştırılmıştır. Örneğin de Souza, Paschoalino, Cardoso ve de Oliveira (2013) kekemeliği olan 10 ve hızlı-bozuk konuşması olan beş katılımcının akıcısızlık özelliklerini incelemişlerdir. Araştırmacılar hızlı-bozuk konuşması olan grubun kekemeliği olan gruba göre hece tekrarı ve uzatmaları daha sık sergilediklerini bulmuştur. St. Louis, Hinzman ve Hull (1985) ise çalışmalarında, hızlı-bozuk konuşması olan grubun ve kekemeliği olan grubun tipik konuşan bireylerden daha yüksek oranda sözcük ya da öbek tekrarı sergilediklerini bulmuşlardır.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Açıklanan araştırma bulgularına bakıldığında özellikle hızlı-bozuk konuşmanın temel niteliklerine (hızlı ve/veya düzensiz konuşma) ek olarak diğer belirtilerde farklılaşan bulgular olduğu görülmektedir. Bunda hızlı-bozuk konuşmada muhtemel alt kümelerin varlığının, farklı araştırma prosedürlerinin kullanılmasının, küçük gruplarla çalışılmasının yanı sıra bu çalışmalarının farklı dillerde yapılmasının da etkisi olabilir. Bu yüzden dile özgü araştırmalar önem arz etmektedir. Literatüre bakıldığında ağırlıklı olarak İngilizce konuşan bireylerin akıcısızlık özelliklerinin incelendiği görülmüştür. Türkçe gibi sondan eklemeli olan bir dili konuşan bireylerin akıcısızlık özelliklerinin incelenmesinin önemli olduğu düşünülmektedir.

Bu araştırmanın amacı Türkçe konuşan, hızlı-bozuk konuşması olan 10 yetişkin bireyin akıcısızlık özelliklerini ve yaşam kalitelerini incelemektir. Bu doğrultuda alt amaçlardan ilki spontane konuşmada ve okumada akıcısızlıkların a) kekemelik benzeri olan, b) kekemelik benzeri olmayan akıcısızlık tiplerindeki dağılımlarını belirlemektir. Bu noktada

özellikle çok heceli sözcüklerde hece düşmesi ve binişmesi işlemi (telescoping) detaylı incelenmiştir.

Araştırmanın diğer amaçları ise spontane konuşmada toplam akıcısızlıklar ile okumada toplam akıcısızlıklar, spontane konuşmadaki kekemelik benzeri akıcısızlıklar ile kekemelik benzeri olmayan akıcısızlıklar ve okumada kekemelik benzeri akıcısızlıklar ile kekemelik benzeri olmayan akıcısızlıklar arasındaki ilişkileri incelemektir.

Katılımcılardaki hızlı-bozuk konuşma tablosunu tam olarak yansıtabilmek için Hızlı-Bozuk Konuşma Yordama Envanteri ve Hızlı-Bozuk Konuşma Yaşam Kalitesi ve Memnuniyet Anketi kullanılmıştır. Bu kapsamdaki amaç Hızlı-Bozuk Konuşma Yordama Envanteri bakımından uzman değerlendirmesi ve katılımcıların kendilerini değerlendirmeleri arasındaki ilişkiyi incelemektir. Araştırmanın son amacı ise katılımcıların yaşam kaliteleri, katılımı ve memnuniyetini betimsel istatistiklerle incelemektir.

Bu araştırmanın bulgularının hızlı-bozuk konuşma literatürüne katkıda bulunacağı düşünülmektedir. Ayrıca ulaşılan sonuçların klinik alanda ayırt edici tanılamaya ve terapi hizmetlerinde daha etkili girişimler yapılmasına yararlı olacağı ümit edilmektedir.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama ve ilişkiyel tarama modeli kullanılmıştır. Bu doğrultuda hızlı-bozuk konuşması olan yetişkinlerin spontane konuşma ve akıcı konuşma sırasındaki akıcısızlık özellikleri incelenmiştir. Ayrıca konuşma ve okumadaki akıcısızlık özellikleri arasındaki uzman ve katılımcı öz-değerlendirme puanları arasındaki ilişki ve hızlı-bozuk konuşmaya sahip bireylerin konuşmaları hakkındaki öz farkındalıkları incelenmiştir.

Çalışma Grubu

Çalışma grubunu hızlı-bozuk konuşması olan 10 yetişkin birey oluşturmaktadır. Çalışmaya dahil edilme kriterleri a) anadili Türkçe olma, b) yetişkin olma, c) bir dil ve konuşma terapisti (DKT) tarafından “hızlı-bozuk konuşma” ile tanılanmadır. Araştırmacılar katılımcıları tanılamada St. Louis ve Schulte’un (2011) önerdiği kriterleri temel almıştır. Bu kriterler algılanan hızlı ve/veya düzensiz konuşma ve bunun yanında anormal sayıda “normal” akıcısızlıklar, çok heceli sözcüklerde hece düşmesi ya da binişmesi işlemi ve anormal durakların olması şartlarından en az birini sağlamaktır. Araştırmanın dışlama kriteri ise herhangi bir psikolojik, nörolojik, işitme veya motor bozukluğa sahip olmamaktır.

Sonuç olarak araştırmaya 23-39 yaş arası ($X=29.9$, $SS=5.82$), 10 yetişkin birey dahil edilmiştir. Araştırma grubunda iki kadın (%20), sekiz erkek (%80) yetişkin birey bulunmaktadır. Dört erkek katılımcı bir DKT’den hizmet almıştır. Bu katılımcılardan ikisi halen hizmet almakta diğer ikisi ise dört yıl önce (iki ay) ve sekiz yıl önce (iki ay) bu hizmeti aldıklarını belirtmişlerdir.

Veri Toplama Araçları

1.Hızlı-Bozuk Konuşma Yordama Envanteri

Daly ve Cantrell’in (2006) geliştirmiş olduğu Hızlı-Bozuk Konuşma Yordama Envanteri (Predictive Cluttering Inventory-PCI) hızlı-bozuk konuşmayı çok boyutlu olarak değerlendirmektedir. Envanter 0-6 arasında puanlamaya dayalı (hiç-her zaman), yedili likert tipi bir ölçektir. Pragmatik, Motor-Konuşma, Dil-Biliş ve Motor Koordinasyon-Yazma Sorunları olmak üzere dört alt boyuttan ve toplam 31 maddeden oluşmaktadır.

Araştırmacılar envanteri kullanmak için öncelikle orijinal formu Türkçeye çevirmiştir. Akıcılık bozuklukları konusunda deneyimli bir öğretim üyesinin formu gözden geçirmesiyle

uzman geçerliği gerçekleştirilmiştir. Ardından 10 DKT ile pilot çalışma yapılmış ve gerekli düzeltmeler yapılarak formun son hali verilmiştir.

Envanter iki şekilde kullanılmıştır. İlkinde iki DKT katılımcıların spontane konuşma örneklerini incelemesiyle gerçekleştirilmiştir. Diğerinde ise katılımcıların kendi konuşma videolarını izlemesiyle yapılmıştır. Ancak katılımcılar kendi videolarını izlerken onlara envanterin 18 maddesinden oluşan bir form sunulmuştur. Bu kararın alınmasında bazı maddelerin yalnızca DKT'lerin değerlendirebileceği nitelikleri içermesi etkili olmuştur.

2. Hızlı-Bozuk Konuşma Yaşam Kalitesi ve Memnuniyet Anketi

Çalışma grubuna hızlı-bozuk konuşma hakkındaki düşüncelerini, tutumlarını ve katılımlarını ölçmek amacıyla Yaşam Kalitesi ve Memnuniyet Anketi uygulanmıştır. Araştırmacılar bu anketi hızlı-bozuk konuşma ve kekemelikle ilgili yaşam kalitesi ve katılımı ilgili literatürden yararlanarak geliştirmiştir (Yaruss ve Quesal, 2006; van Zaalen ve Reichel, 2015). İlgili literatür incelendikten sonra konu üstünde tartışılmış ve maddeler yazılmıştır. Elde edilen form akıcılık bozuklukları konusunda deneyimli bir öğretim üyesi tarafından incelenmiştir. 10 DKT tarafından pilot çalışma yapılmış, alınan geri bildirimlerle gerekli düzeltmeler yapılmış ve sonuç olarak 10 maddelik anketin son haline ulaşılmıştır.

Verilerin Toplanması ve İşlem

Tüm veriler her bir katılımcı için tek oturumda toplanmıştır. Değerlendirme sessiz bir ortamda, bire bir gerçekleşmiş ve video kaydı alınmıştır. Değerlendirmeye başlamadan önce katılımcılar ile kısa süreli sohbet edilmiş ardından katılımcılara oturum hakkında bilgi verilmiştir. Spontane konuşma örneği almak için her bir katılımcı ile beş dakikalık sohbet edilmiştir. Sohbetlerde önceden hazırlanmış “iş, okul hayatı ya da yakın zamanda gerçekleşen anılar” gibi temalar kullanılmıştır. Ardından okuma örneği alınmıştır. Bunun için Üsküdar

Üniversitesi, Altunizade Polikliniği'nde kullanılan, 400 heceden oluşan Mavi Yolculuk metni kullanılmıştır.

Ayrıca çalışma grubunda yer alan 10 yetişkinden alınan 400 heceden oluşan konuşma örneklerinde iç içe geçme sayısı belirlenmiştir ve her katılımcının ayrı ayrı yüzdelik değerleri hesaplanmıştır. Katılımcıların konuşma örneklerinde yer alan akıcısızlık tipleri Guitar'ın (2014) akıcısızlık tipleri sınıflandırmasına uygun olarak kategorilendirilmiştir. Bu sınıflama için Tablo 1'de örnekler sunulmuştur

Tablo 1. Kekemelik Benzeri Olan Akıcısızlık ve Kekemelik Benzeri Olmayan Akıcısızlık Tipleri Örnekleri

Kekemelik Benzeri Olan Akıcısızlıklar	Tanımın Örneği
Uzatmalar	Tek fonemin uzatılması 'vvvvvazo'
Blok	Bir fonemin başlatılmamasından kaynaklanan istemsiz duraklama veya nefes alma (motor düzeyde blok) '...kitap'
Gerilimin eşlik ettiği sözcük tekrarı	Eşlik eden gerilime ek sözcüğün tamamının tekrarı 'kemik..kemik'
Gerilimin eşlik ettiği sözcük parçası tekrarı	Eşlik eden gerilime ek sözcüğün bir bölümünün tekrarı 'ke...kemik'
Kekemelik Benzeri Olmayan Akıcısızlıklar	Tanımın Örneği
Uygun olmayan duraklama	Sözcüklerin başında ,ses, hece ya da sözcükler arası geçişlerde uygun olmayan duraklamalar '...araba' (dilsel düzeyde duraklama)
Fonem tekrarı	Tek fonemin tekrarı 'v..vazo'
Çoklu fonem tekrarı	Birden fazla fonemin tekrarı 'hed..hediye'
Sözcüğün parçasının tekrarı	Sözcüğün bir bölümünün tekrarı 'ke...kemik'
Sözcük tekrarı	Sözcüğün tamamının tekrarı 'kemik..kemik'
Cümle bölümü tekrarı	Cümlelerin bir bölümünün tekrarı 'Dün okula.. dün okula gittim'
Doldurucu ifade	Sözce ile ilişkisiz ses, sözcük ya da öbek ekleme 'uu..., aaa..., eee...'
Revizyon	Sözceyi başka sözcüklerle değiştirerek ifade etme 'Bugün... dün okula gittim'

Akıcısızlık tipleri, toplam hece sayısına bölünerek yüzdelik değer hesaplanmıştır. Her katılımcının yüzdelik değerleri toplanarak toplam akıcısızlık yüzde değeri hesaplanmıştır.

Katılımcıdan spontane konuşma kaydı videosunu izlemesi istenip öz-değerlendirme envanterini puanlaması istenmiştir. Son olarak hayat kalitesi ölçeği anketini puanlamaları istenip oturum sonlandırılmıştır. Spontane konuşma videoları izlenerek hızlı-bozuk konuşma envanteri puanlanmıştır.

Güvenirlilik

Spontane konuşma videoları iki DKT tarafından izlenmiş ve hızlı-bozuk konuşma değerlendirme envanteri üstünde puanlanmıştır. Bu iki değerlendirici arası uyum Cronbach Alpha analizi ile incelenmiştir. İki değerlendirici arasında mükemmel düzeyde uyum bulunmuştur ($\alpha=.96$).

Verilerin Analizi

Katılımcılardan alınan konuşma örnekleri akıcısızlık türlerine göre ayrılmış ve her katılımcı için toplam akıcısızlık değerleri ve yüzde değerleri belirlenmiştir. Katılımcılardan alınan hayat kalitesi ölçeği puanları için frekans, yüzde ve toplam puanlar hesaplanmıştır.

Araştırma verilerinin analizi SPSS 21 paket programı ile yapılmıştır. Bulguların anlamlı olup olmadığının değerlendirilmesinde .05 anlamlılık düzeyi ölçüt alınmıştır. Spontane konuşma akıcısızlıkları ve okuma akıcısızlıkları toplam değerler arasında korelasyon analizi yapılarak iki değişken arasındaki ilişki analiz edilmiştir. Katılımcı sayısı, çarpıklık basıklık değerleri esas alınarak parametrik olmayan bir test olan Kendall's tau-b kullanılmıştır. Uzman değerlendirmesi ve katılımcı öz-değerlendirmesi arasındaki ilişkiyi analiz etmek için Spearman, Pearson ve Kendall's tau-b testleri kullanılmıştır.

Bulgular

Spontane Konuşmada Akıcısızlık Tiplerinin Dağılımları

Çalışma grubundaki 10 katılımcının spontane konuşma örneklerindeki akıcısızlıkların kekemelik benzeri olan ve olmayan akıcısızlıklar kategorilerindeki dağılımına ilişkin frekans ve yüzde verileri Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 2. Çalışma Grubunun Spontane Konuşma Örneğinin Kekemelik Benzeri Olan ve Kekemelik Benzeri Olmayan Akıcısızlık Türleri Açısından Yüzelik Dağılımları

Kekemelik benzeri olan akıcısızlık türleri	f	%
Ses uzatma	11	.275
Blok	14	.35
Kekemelik benzeri ses tekrarı	13	.325
Kekemelik benzeri hece tekrarı	2	.05
Kekemelik benzeri sözcük tekrarı	12	.3
Kekemelik benzeri öbek tekrarı	5	.125
Kekemelik benzeri olmayan akıcısızlık türleri	f	%
Uygun olmayan duraklama	212	5.3
Ses tekrarı	1	.025
Hece tekrarı	7	.0175
Sözcük tekrarı	2	.05
Öbek tekrarı	7	.0175
Doldurucu ifade	105	2.625
Tamamlanmamış sözce	48	1.2
Revizyon	26	.065

Tablo 2’ye göre öne çıkan spontane konuşmada toplam kekemelik benzeri olmayan akıcısızlık türleri yüzde değerleri sırasıyla uygun olmayan duraklama (%5.3), doldurucu ifade (%2.6), tamamlanmamış sözce (%1.2), revizyon (%0.065) ve sözcük tekrarıdır (%0.05). Toplam kekemelik benzeri olan akıcısızlık türleri yüzde değerleri ise sırasıyla blok (%0.35), kekemelik benzeri ses tekrarı (%0.325) ve kekemelik benzeri sözcük tekrarıdır (%0.3). Ayrıca kekemelik benzeri olmayan akıcısızlık türleri toplam yüzde değerleri (%9.3) ve kekemelik benzeri olan akıcısızlık türleri toplam yüzde değerlerinden (%1.425) daha yüksek bulunmuştur.

Okumada Akıcısızlık Tiplerinin Dağılımları

Çalışma grubundaki 10 katılımcının okuma örneklerindeki akıcısızlıkların kekemelik benzeri olan ve olmayan akıcısızlıklar kategorilerindeki dağılımına ilişkin frekans ve yüzde verileri Tablo 3'te yer almaktadır.

Tablo 3. Çalışma Grubunun Okuma Örneği Kekemelik Benzeri Olan ve Kekemelik Benzeri Olmayan Akıcısızlık Türleri Açısından Frekans ve Yüzelik Dağılımları

Kekemelik benzeri olan akıcısızlık türleri	f	%
Ses uzatma	4	.1
Blok	4	.1
Kekemelik benzeri ses tekrarı	6	.15
Kekemelik benzeri hece tekrarı	3	.075
Kekemelik benzeri sözcük tekrarı	17	.425
Kekemelik benzeri öbek tekrarı	1	.025
Kekemelik benzeri olmayan akıcısızlık türleri	f	%
Uygun olmayan duraklama	65	1.625
Ses tekrarı	0	0
Hece tekrarı	5	.125
Sözcük tekrarı	1	.025
Öbek tekrarı	3	.075
Doldurucu ifade	2	.05
Tamamlanmamış sözce	0	0
Revizyon	12	.3

Tablo 3'e göre öne çıkan okuma toplam kekemelik benzeri olmayan akıcısızlık türleri yüzde değerleri sırasıyla revizyon (%0.3), hece tekrarıdır (0.125). Okuma toplam kekemelik benzeri olan akıcısızlık türleri yüzde değerleri sırasıyla durak (%1.625), kekemelik benzeri sözcük tekrarı (%0.425), ses uzatma (%0.1) ve bloktur (%0.1). Ayrıca kekemelik benzeri olmayan akıcısızlık türleri toplam yüzde değerleri (%2.2) kekemelik benzeri olan akıcısızlık türleri toplam yüzde değerlerinden (%0.875) daha yüksek bulunmuştur.

Spontane Konuşmada ve Okumada Akıcısızlık Yüzde Değerleri Arasındaki İlişkiler

Spontane konuşmada toplam akıcısızlıklar ile okumada toplam akıcısızlıklar, spontane konuşmadaki kekemelik benzeri akıcısızlıklar ile kekemelik benzeri olmayan akıcısızlıklar ve

okumada kekemelik benzeri akıcısızlıklar ile kekemelik benzeri olmayan akıcısızlıklar arasındaki ilişkiler Kendall's tau-b ile incelenmiştir. Bulgular Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4. Çalışma Grubunun Spontane Konuşmada ve Okumada Toplam Akıcısızlık Yüzdeleri Arasındaki İlişkilere İlişkin Bulgular

Ölçüm	N	Kendall's tau-b	p
Spontane konuşmada toplam akıcısızlıklar ile okumada toplam akıcısızlıkların ilişkisi	10	.432	.087
Spontane konuşmada kekemelik benzeri akıcısızlıklar ile kekemelik benzeri olmayan akıcısızlıkların ilişkisi	10	.045	.857
Okumada kekemelik benzeri akıcısızlıklar ile kekemelik benzeri olmayan akıcısızlıkların ilişkisi	10	.405	.129

Tablo 4'e bakıldığında spontane konuşmada ve okumada toplam akıcısızlıklar arasında, spontane konuşmadaki ve okumadaki kekemelik benzeri olan ve olmayan akıcısızlıklar arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($p > .05$).

Katılımcıların çok heceli sözcüklerde hece düşmesi işlemlerine ilişkin yüzde verilerinin incelenmesi

Çalışma grubunun iki ya da daha fazla heceli sözcüklerde ses ya da hece düşmesi işlemlerine ilişkin yüzde verileri Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5. Katılımcıların Çok Heceli Sözcüklerde Ses Ya Da Hece Düşmesi İşlemlerine İlişkin Yüzde Verileri

	% Çok heceli sözcüklerde ses ya da hece düşmesi işlemi
Katılımcı 1	3.25
Katılımcı 2	3.75
Katılımcı 3	1.75
Katılımcı 4	7.75
Katılımcı 5	15
Katılımcı 6	17
Katılımcı 7	4.25
Katılımcı 8	1
Katılımcı 9	2
Katılımcı 10	2.25

X=5.8, SS=5.42

Tablo 5'e göre katılımcıların tamamı çok heceli sözcüklerde ses ya da hece düşmesi işlemi yapmıştır. Bu işlemi yapma oranı %1 ile %17 arasında değişmektedir ($X=5.8$, $SS=5.42$). Katılımcıların bu işlemi yapma sıklığında heterojen bir dağılım olduğu görülmektedir.

Hızlı-Bozuk Konuşma Yordama Envanterine İlişkin Uzmanların Değerlendirmesi ve Katılımcı Öz-değerlendirmeleri Arasındaki İlişki

Hızlı-bozuk Konuşma Yordama Envanteri'ne ilişkin uzmanların değerlendirme ve katılımcı öz-değerlendirmeleri arasındaki uyumun incelenmesi için ortak sorular olan 18 madde kullanılmıştır. Uzman ve katılımcı puanlamaları arasındaki uyumu incelemek amacıyla Pearson, Spearman ve Kendall's tau-b korelasyon analizleri yapılmıştır. Korelasyon analizi bulguları Tablo 6'da yer almaktadır.

Tablo 6. *Hızlı-Bozuk Konuşma Yordama Envanterine İlişkin Uzmanların ve Katılımcı Öz-değerlendirmeleri Arasındaki Uyumun İncelenmesine İlişkin Bulgular*

Madde	Test	Korelasyon Katsayısı	p
Madde 3	Pearson Korelasyonu	.324	.362
Madde 4	Kendall's tau-b Korelasyonu	.353	.201
Madde 5	Pearson Korelasyonu	-.549	.101
Madde 8	Pearson Korelasyonu	-.349	.323
Madde 10	Kendall's tau-b Korelasyonu	-.271	.449
Madde 11	Kendall's tau-b Korelasyonu	.327	.357
Madde 12	Pearson Korelasyonu	-.417	.230
Madde 14	Spearman Korelasyonu	-.360	.307
Madde 15	Kendall's tau-b Korelasyonu	-.206	.568
Madde 18	Kendall's tau-b Korelasyonu	.151	.677
Madde 19	Pearson Korelasyonu	.239	.507
Madde 22	Kendall's tau-b Korelasyonu	.327	.357
Madde 23	Pearson Korelasyonu	-.127	.727
Madde 24	Pearson Korelasyonu	.574	.083
Madde 26	Kendall's tau-b Korelasyonu	-.097	.791
Madde 28	Pearson Korelasyonu	.358	.309
Madde 30	Spearman Korelasyonu	.478	.162
Madde 31	Kendall's tau-b Korelasyonu	.333	.348

Tablo 6'ya bakıldığı zaman tüm alttıplerde uzman değerlendirme ve öz-değerlendirme soruları puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunamamıştır ($p>.05$). Puanlar

arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunamamasına rağmen katılımcı öz-değerlendirme envanter toplam puanları uzman envanter toplam puanlarına göre daha düşük bulunmuştur. Başka deyişle katılımcılar DKT'lerin değerlendirmelerine göre kendilerini daha olumlu görmektedirler. Öne çıkan bazı maddeler arasında, katılımcılar kendilerini uzman değerlendirme puanlarına göre kendilerini “daha az hızlı” ve “daha az iletişim becerisine sahip” olarak puanlamışlardır. Katılımcılar, uzman puanlarına kıyasla kendilerini “daha olumsuz anlatım becerilerine sahip bireyler” ve “daha dikkatsiz bireyler” olarak tanımlamışlardır.

Hızlı-Bozuk Konuşma Yaşam Kalitesi ve Memnuniyet Anketi Bulguları

Çalışma grubunun Hızlı-Bozuk Konuşma Yaşam Kalitesi ve Memnuniyet Anketi'nde her bir madde için verdikleri yanıtlara ilişkin yüzde değerleri Tablo 7'de yer almaktadır.

Tablo 7. Çalışma grubunun hızlı-bozuk konuşma yaşam kalitesi ve memnuniyet anketi yüzdeleri bulguları

Maddeler	Tamamen Katılmıyorum	Biraz Katılmıyorum	Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	Biraz Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1. Hızlı-bozuk konuşmamı gizleme gereği hissediyorum.	60.0	10.0	.	10.0	20.0
2. Hayatımın birçok alanında hızlı-bozuk konuştuğumu kimsenin bilmemesini istiyorum.	50.0	30.0	.	10.0	10.0
3. Hızlı-bozuk konuşma hakkında tanıdığım herkesle rahatça konuşuyorum.	10.0	10.0	10.0	.	70.0
4. Bir kimseye hızlı-bozuk konuştuğumdan bahsetmek rahatsız edicidir.	60.0	20.0	10.0	10.0	.
5. Hızlı-bozuk konuştuğumu iş arkadaşlarımın farketmesi beni rahatsız eder.	60.0	20.0	.	10.0	10.0
6. İnsanlarla ilk kez tanıştığımda, hızlı-bozuk konuştuğumu farketmemeleri için özel bir çaba gösteriyorum.	40.0	.	.	40.0	20.0
7. Ailemle hızlı-bozuk konuşmam hakkında rahatça konuşuyorum.	.	10.0	20.0	20.0	50.0
8. Arkadaşlarımla hızlı-bozuk	10.0	.	20.0	20.0	50.0

konuşma hakkında rahatça konuşuyorum.				
9. Bir kimsenin hızlı-bozuk konuştuğunu saklaması gerekir.	80.0	.	.	10.0 10.0
10. Hızlı-bozuk konuşan bir arkadaşım olsaydı, kimseye farketmemesi gerektiğini tavsiye ederdim.	80.0	.	.	10.0 10.0

Tablo 7'ye bakıldığında katılımcıların puanlamalarında “*ne katılıyorum ne katılmıyorum*” gibi orta derecelendirmelerin daha az tercih edildiği görülmüştür. Örneğin 9. ve 10. maddelerde “*tamamen katılmıyorum*” şeklinde puanlama yapan katılımcıların oranı %80’dir. Ayrıca 3. maddeye katılımcıların %70’i “*katılıyorum*” şeklinde yanıt vermiştir. Tüm yanıtlara bakıldığında katılımcıların hızlı-bozuk konuşma deneyimleri ile ilgili ağırlıklı olumlu yanıtlar verdiği ifade edilebilir. Ancak katılımcıların %60’ı “*İnsanlarla ilk kez tanıştığımda, hızlı-bozuk konuştuğumu farketmemeleri için özel bir çaba gösteriyorum.*” olan 6. maddeye “*biraz katılıyorum*” ya da “*tamamen katılıyorum*” yanıtını vermiştir.

Tartışma

Bu araştırmada hızlı-bozuk konuşması olan 10 yetişkin bireyin spontane konuşmadaki ve okumadaki akıcısızlık özellikleri literatürde önerilen kategoriler bakımından incelenmiştir. Ayrıca bu değişkenlerin oranları arasındaki ilişkilere bakılmıştır. Türkçenin sondan eklemeli bir dil olması bakımından çok heceli sözcüklerde ses ya da hece düşmesi işlemi detaylı incelenmiştir.

Katılımcılar Hızlı-Bozuk Konuşma Yordama Envanteri ile çok boyutlu olarak değerlendirilmiştir. Ayrıca uzman ve katılımcı puanları arasındaki uyum incelenmiştir. Son olarak hızlı-bozuk konuşma ile ilgili katılımcıların yaşam kaliteleri, katılımı ve memnuniyetleri araştırılmıştır.

Araştırmanın ilk bulgusuna göre kekemelik benzeri olmayan akıcısızlıklar spontane konuşmada kekemelik benzeri akıcısızlıklardan yaklaşık 10 kat yüksek bulunmuştur. Bu bulgu literatür de dikkate alındığında, bozukluğun doğası bakımından beklenen bir durumdur (Ward, 2006; van Zaalen, Wijnen ve de Jonckere, 2009; van Zaalen ve Reichel, 2015). Okumada ise kekemelik benzeri olmayan akıcısızlıklar yaklaşık iki kat daha sık gerçekleşmiştir. Bu farkın spontane konuşmadakine göre da az olması hızlı-bozuk konuşmanın doğasından ve spontane konuşma ve okuma arasındaki farklılıklardan kaynaklanabilir.

Diğer bir bulgu en sık görülen akıcısızlık türleri ile ilişkilidir. Spontane konuşmada en sık görülen kekemelik benzeri olmayan akıcısızlık türleri sırasıyla uygun olmayan duraklamalar, doldurucu ifade, tamamlanmamış sözce, revizyon ve sözcük tekrarıdır. Kekemelik benzeri olan akıcısızlık türü ise bloktur. Ward (2006) hızlı-bozuk konuşmada blokların temel bir nitelik olmadığını, ancak kısa süreli uygun olmayan durakların görülebileceğini belirtmektedir. Ayrıca kekemelik benzeri, yani gerilimin eşlik ettiği ses tekrarı ve kekemelik benzeri sözcük tekrarı da en sık oranlara sahip akıcısızlıklar arasındadır.

Literatürde hızlı-bozuk konuşan bireylerdeki akıcısızlık özelliklerini inceleyen çalışma oldukça az sayıdadır. Yapılan çalışmalarda genellikle hızlı-bozuk konuşmaya sahip bireylerin artikülasyon hızı, konuşma hızı ve hız oranları incelenmiştir. Bu yüzden bu çalışmanın bulgularının karşılaştırılabileceği az sayıda çalışma bulunmaktadır. Bu araştırmanın akıcısızlık tipleriyle ilgili bulgularının önceki araştırma bulgularıyla büyük ölçüde uyumlu olduğu ifade edilebilir. Bu çalışmalara bakıldığında kekemelik benzeri olmayan akıcısızlıkların öne çıktığı görülmektedir (Örn., de Oliveira ve ark., 2013). Araştırmalara bakıldığında bu kategoride en sık görülen akıcısızlıklar doldurucu ifadelerdir (Myers ve Louis, 1996; de Oliveira ve ark., 2010; Myers ve ark., 2012). Sözcük tekrarı ve öbek tekrarları da yine rapor edilen belirtilerdendir (St. Louis ve ark., 1985; de Oliveira ve ark., 2010; Bóna,

2017). Diğer bir grup belirti ise tamamlanmamış sözcükler ve revizyonlardır (Myers ve Louis, 1996; de Oliveira ve ark., 2010; Myers ve ark., 2012).

Bu çalışmada tüm katılımcılar %1'in üzerinde çok heceli sözcüklerde ses ya da hece düşmesi ya da binişmesi işlemi gerçekleştirmiştir. Çok heceli sözcüklerde hece binişmesi işlemi yaklaşık %10'un altında olan katılımcıların spontane konuşmalarında farkedilebilir derecede hece binişmesi gözlenememiştir. Çalışma grubunun toplam çok heceli sözcüklerde hece düşmesi işlemi yüzde değer ortalaması %5.8 olarak bulunmuştur. Coppens-Hofman ve arkadaşları (2013) hızlı-bozuk konuşan yetişkinlerin %1.8 ile %8.3 arasında, ortalama %4.3 oranında çok heceli sözcüklerde hece düşmesi ve binişmesi işlemi yaptıklarını bulmuşlardır. Bu çalışmada bu işlemin daha fazla bulunması Türkçenin sondan eklemeli morfolojik yapısıyla ilişkili olabilir. Ancak kesin kanıya varmak için her bir sözcük yapısının incelendiği detaylı incelemelere ihtiyaç duyulmaktadır. Ayrıca iki katılımcının bu işlemi yapma frekansı 15 ve 17'dir. Bunda Myers ve St. Louis'in de (1996) belirttiği gibi bozukluğun bireyler arasında heterojen bir tablo sergilemesi etkili olmuş olabilir.

Çalışmanın son bulgusu ise Hızlı-Bozuk Konuşma Yordama Envanteri'nde uzman değerlendirme ve katılımcı öz-değerlendirme puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamasıdır. Ancak katılımcıların puanları uzman puanlarına göre daha düşük düzeydir, başka deyişle daha olumludur. Katılımcılar kendilerini daha az hızlı ve daha az iletişim problemlerine sahip bireyler olarak görmektedirler. Weiss'e (1964) göre hızlı-bozuk konuşan bireyler genellikle konuşmalarının daha az anlaşılır ve hızlı olduklarını kabul etmektedirler. Ancak yazar kişilerin konuşma sırasında yaşanan düzensizliklerin hangi akıcısızlıklar olduğunu farkında olmadıklarını ve hızlı-bozuk konuşma hakkında öz-farkındalıklarının yetersiz olduğunu belirtmektedir.

Sonuç

Sonuç olarak çalışma grubunda bulunan 23-39 yaş arasındaki yetişkinlerin spontane konuşmalarındaki akıcısızlık türleri arasında en sık uygun olmayan duraklama, doldurucu ifade ve tamamlanmamış sözce bulunmuştur. Okumada akıcısızlık türleri arasında en sık sırasıyla uygun olmayan duraklama, sözcük tekrarı ve revizyon yer almaktadır. Okuma sırasında gerçekleşen akıcısızlık tipleri arasında ses tekrarı ve tamamlanmamış sözce yer almamaktadır. Bu bulgudan yola çıkarak hızlı-bozuk konuşmada spontane konuşma değerlendirmesinin çok daha önemli olduğu sonucuna varılabilir. Ayrıca bu değerlendirme farklı bağlamlarda da yapılmalıdır.

Tüm katılımcılar %1'in üstünde çok heceli sözcüklerde hece binişmesi ya da düşmesi işlemi yapmıştır. Çok heceli sözcüklerde hece binişmesi işleminin oranının düşük olması durumunda kişinin konuşmasının anlaşılabilirliğinin daha yüksek olduğu gözlenmiştir. Ayrıca bu işlemin yüksek oranlarda görülmesi Türkçenin sondan eklemeli morfolojik yapısıyla ilişkili olabilir. Ancak bu konuda daha net yorumda bulunabilmek için her bir işlemin hangi sözcük yapılarında ortaya çıktığının detaylı incelenmesi gerekmektedir.

Öz-değerlendirme ve uzman envanteri maddeleri arasında istatistiksel olarak anlamlılık bulunamamasına rağmen katılımcılardan hızlı-bozuk konuşmalarını değerlendirmeleri istendiğinde katılımcılar kendilerini DKT'lerin değerlendirmelerine göre daha az hızlı-bozuk konuşma davranışlarına sahip bireyler olarak görmektedirler. Ayrıca maddeler arası verilen yanıtlarda çelişkiler de bulunmaktadır. Bundan dolayı hızlı-bozuk konuşmaya sahip bireylerin konuşmaları hakkında öz-farkındalıklarının düşük olduğu yorumu yapılabilir. Böylece klinik uygulamalarda farkındalık geliştirmeye dönük prosedürlerin önemi de ortaya çıkmıştır.

Sınırlılıklar

Bu araştırmanın başlıca sınırlılığı, konuşma örneğinin görece yapılandırılmış ortamda alınmasıdır. Bazı katılımcıların değerlendirme oturumunda kendilerini kontrol etmeye çalıştıkları gözlenmiştir.

Diğer bir sınırlılık Türkçeye henüz adaptasyonu yapılmamış Hızlı-Bozuk Konuşma Yordama Envanteri'nin (Predictive Cluttering Inventory-PCI) kullanılmasıdır. Geçerlilik ve güvenilirliği net olmayan bir envanterle yapılan bu ölçme ancak klinik tablo hakkında fikir verebilir. Araştırmacılar daha bütüncül bir değerlendirme yapmak için bu kararı vermiştir.

Katılımcıların terapi alıp almaması dikkate alınmamıştır. Şüphesiz bu kirletici bir değişkendir ancak yeterli sayıda katılımcıya ulaşma çabası bu kararın verilmesinde etkili olmuştur. İlerideki araştırmalar açısından tekrar edilebilirliği kolaylaştırmak için bu katılımcıların terapi geçmişi detaylı açıklanmıştır.

Araştırmanın son sınırlılığı çalışmanın küçük bir katılımcı grubuyla gerçekleştirilmiş olmasıdır. Az sayıda katılımcıya ulaşılabilmesinde bozukluğun toplumda görülme oranı ve vakaların terapi için başvurma oranlarının düşük olmasının etkisi olmuş olabilir. Daha büyük çalışma gruplarına ulaşıldığında istatistiksel analizlerde anlamlı bulgular elde edilebilir. Dolayısıyla küçük bir çalışma grubuyla yapılan bu çalışma hızlı-bozuk konuşmaya ilişkin ön bulguları sunmaktadır.

Kaynaklar

- Bakker, K., Myers, F. L., Raphael, L. J., & St. Louis, K. O. (2011). A preliminary comparison of speech rate, self-evaluation, and disfluency of people who speak exceptionally fast, clutter, or speak normally. D. Ward, & K. Scale Scott (Ed.), *Cluttering: Research, Intervention and Education* içinde (s. 45–65). East Sussex, UK: Psychology Press.
- Blanchet, P., Farrell, L., Ambrosino, G., & Paler, K. (2015). Survey of students' identification of cluttering and stuttering. *Procedia-Social and Behavioral Sciences, 193*, 44-50.
- Bóna, J. (2016). Characteristics of pausing in normal, fast and cluttered speech. *Clinical Linguistics and Phonetics, 30*(11), 888-898.
- Bóna, J. (2018). Disfluent whole-word repetitions in cluttering: Durational patterns and functions. *Clinical Linguistics and Phonetics, 32*(4), 378-391.
- Bretherton-Furness, J., & Ward, D. (2015). Linguistic behaviours in adults who clutter and adults who stutter when reading and speaking. *Procedia-Social and Behavioral Sciences, 193*, 62-71.
- Coppens-Hofman, M. C., Terband, H. R., Maassen, B. A., van Schrojenstein Lantman-De, H. M., Van Zaalen, Y., & Snik, A. F. (2013). Dysfluencies in the speech of adults with intellectual disabilities and reported speech difficulties. *Journal of Communication Disorders, 46*(5-6), 484-494.
- Craig, A., Blumgart, E., & Tran, Y. (2009). The impact of stuttering on the quality of life in adults who stutter. *Journal of Fluency Disorders, 34*(2), 61-71.
- Daly, D. A. (2006). Predictive cluttering inventory (PCI). <http://www.mnsu.edu/comdis/kuster/TherapyWWW/dalycluttering2006.pdf> adresinden alınmıştır.
- Daly, D. A., & Burnett, M. L. (1996). Cluttering: Assessment, treatment planning, and case study illustration. *Journal of Fluency Disorders, 21*(3-4), 239-248.
- Eggers, K., & Van Eerdenbrugh, S. (2018). Speech disfluencies in children with Down Syndrome. *Journal of Communication Disorders, 71*, 72-84.
- Garnett, E. O., & St Louis, K. O. (2010, April). Hesitations in cluttered speech. *1st Online Conference on Cluttering* içinde. <http://www.mnsu.edu/comdis/ical/papers/garnett2c.html> adresinden alınmıştır.

- Georgieva, D., & Miliev, D. (1996). Differential diagnosis of cluttering and stuttering in Bulgaria. *Journal of Fluency Disorders, 21*(3-4), 249-260.
- Guitar, B. (2014). *Stuttering: An Integrated Approach to Its Nature and Treatment* (4. baskı). Baltimore: Lippincott Williams and Wilkins.
- Healey, K. T., Nelson, S., & Scott, K. S. (2015). A case study of cluttering treatment outcomes in a teen. *Procedia-Social and Behavioral Sciences, 193*, 141-146.
- Langevin, M., & Boberg, E. (1996). Results of intensive stuttering therapy with adults who clutter and stutter. *Journal of Fluency Disorders, 21*(3-4), 315-327.
- LaSalle, L. R., & Wolk, L. (2011). Stuttering, cluttering, and phonological complexity: Case studies. *Journal of Fluency Disorders, 36*(4), 285-289.
- Myers, F. L., & Louis, K. O. S. (Ed.) (1996). *Cluttering: A clinical perspective*. Singular Publishing Group.
- Myers, F. L., Bakker, K., Louis, K. O. S., & Raphael, L. J. (2012). Disfluencies in cluttered speech. *Journal of Fluency Disorders, 37*(1), 9-19.
- Myers, F. L., & Bakker, K. (2014). Experts' saliency ratings of speech-language dimensions associated with cluttering. *Journal of Fluency Disorders, 42*, 35-42.
- Oliveira, C. M. C. D., Bernardes, A. P. L., Broglio, G. A. F., & Capellini, S. A. (2010). Speech fluency profile in cluttering individuals. *Pró-Fono Revista de Atualização Científica, 22*(4), 445-450.
- Scott, K. S., & Ward, D. (2015). Treatment techniques for children, teens, and adults with cluttering. *Procedia-Social and Behavioral Sciences, 193*, 327.
- St Louis, K. O., Hinzman, A. R., Hull, & F. M. (1985). Studies of cluttering: Disfluency and language measures in young possible clutterers and stutterers. *Journal of Fluency Disorders, 10*(3), 151-172.
- St. Louis, K. O., Myers, F. M. Bakker, K. & Raphael, L. (2007). Understanding and treating cluttering. E. G. Conture, & R. F. Curlee (Ed.), *Stuttering and Related Disorders of Fluency* içinde (s 297-325). New York, NY: Thieme Medical Publishers.
- St Louis, K. O., & Schulte, K. (2011). 14 Defining cluttering: the lowest common denominator. *Cluttering: a handbook of research, intervention and education, 233*.

- St Louis, K. O., Sønsterud, H., Carlo, E. J., Heitmann, R. R., & Kvenseth, H. (2014). Public attitudes toward—and identification of—cluttering and stuttering in Norway and Puerto Rico. *Journal of Fluency Disorders, 42*, 21-34.
- St Louis, K. O., Rustin, L. (1992). Professional awareness of cluttering. *Cluttering: A clinical perspective* içinde (s. 23-35). England, Kibworth: Far Communications.
- Souza, J. B. D., Paschoalino, F. C., Cardoso, V. M., Oliveira, C. M. C. D. (2013). Frequency and typology of disfluencies: comparative analysis between clutterers and stutterers. *Revista CEFAC, 15(4)*, 857-863.
- Van Zaalen, Y., Wijnen, F., & de Jonckere, P. H. (2009). Differential diagnostic characteristics between cluttering and stuttering—Part one. *Journal of Fluency Disorders, 34(3)*, 137-154.
- Van Zaalen, Y., & Reichel, I. K. (2015). *Cluttering current views on its nature, diagnosis and treatment*. Bloomington: iUniverse.
- Yaruss, J. S., & Quesal, R. W. (2006). Overall Assessment of the Speaker's Experience of Stuttering (OASES): Documenting multiple outcomes in stuttering treatment. *Journal of Fluency Disorders, 31(2)*, 90-115.
- Weiss, D. (1964). *Cluttering*. Englewood Cliffs: Prentice-Hall
- Ward, D., Connally, E. L., Pliatsikas, C., Bretherton-Furness, J., & Watkins, K. E. (2015). The neurological underpinnings of cluttering: Some initial findings. *Journal of Fluency Disorders, 43*, 1-16.
- Ward, D. (2017). *Stuttering and cluttering: frameworks for understanding and treatment*. Psychology Press.